

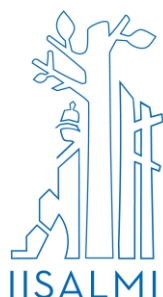

2022

IISALMEN KAUPUNGIN VARAUTUMISOHJE

Julkinen

Iisalmen kaupunginhallitus 28.3.2022

Sisällys

1.	Varautuminen häiriötilanteisiin	3
1.1	Varautumisohteen merkitys	3
1.2	Varautuminen Iisalmen kaupungissa.....	3
1.3	Asiakirjojen julkisuus.....	4
1.4	Turvallisuustilanteet	4
1.4.1	Normaaliolot, häiriötilanne ja poikkeusolot.....	4
1.4.2	Perusvalmius, tehostettu valmius ja täysvalmius.....	6
1.5	Kuntalaisen varautumisvelvollisuus eli kotivara	6
1.6	Turvallisuuskulttuuri	7
1.7	Lainsäädäntö.....	7
2.	Iisalmen kaupungin elintärkeät toiminnot.....	7
2.1	Kaupungin johtaminen	7
2.2	Kaupungin talous, infrastruktuuri ja huoltovarmuus	8
2.3	Väestön toimintakyky ja palvelut.....	8
2.4	Henkinen kriisinkestävyys	8
3.	Riskienhallinta.....	9
3.1	Riskienhallinta normaalioloissa.....	9
3.2	Kustannukset ja hankinnat	9
3.3	Koulutus ja harjoitukset.....	9
4.	Häiriötilanteen hallinta.....	10
4.1	Häiriötilanteiden johtoryhmä.....	10
4.2	Kriisijohtaminen.....	10
4.3	Normaalista toimivallasta poikkeaminen ja raportointi.....	11
4.4	Johtoryhmän kutsuminen.....	11
4.5	Häiriötilanteiden tukiryhmät	11
4.6	Viestintä.....	12
4.7	Tilannekortit.....	12
4.8	Kriisibudjetti.....	12
4.9	Kuntalaisten varoittaminen ja suojaaminen	13

4.10 Vuosikello.....	13
5. Lopuksi - YTS2017.....	14
6. Asiakirjat.....	14

1. Varautuminen häiriötilanteisiin

1.1 Varautumisohjeen merkitys

Ohjetta noudatetaan häiriötilanteissa sekä varautumissuunnittelussa.

Varautumissuunnittelun kannalta poikkeusolot ovat yksi häiriötilanteista. Poikkeusolot hoidetaan samoilla periaatteilla kuin muut häiriöt ottaen huomioon poikkeusolojen erityisvaatimukset.

1.2 Varautuminen Iisalmen kaupungissa

Varautumisella varmistetaan tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen ja tavanomaisesta poikkeavat toimenpiteet normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Ennen häiriötä varautumiseen kuuluu ennalta ehkäisyn lisäksi suunnittelu, etukäteisvalmistelut, koulutus ja harjoitukset. Häiriön aikana suoritetaan vastatoimet ja seurausten minimointi eli häiriön hallinta. Häiriön jälkeen alkaa toipuminen ja seurausten korjaus.

Iisalmen kaupunki pyrkii ennakoivaan ja ennalta ehkäisevään lähestymistapaan, häiriönsietokyvyn kehittämiseen sekä monialaiseen ja -ulotteiseen yhteistoiminnalliseen lähestymistapaan. Omatoimista vastuunkantoa korostetaan.

Varautumisen perustaksi on laadittu Iisalmen kaupungin riskiarvio, jossa on kartoitettu suurimmat riskit eli häiriötilanteet.

Ohje antaa yleiskäsityksen varautumisesta. Häiriökohtaisissa tilannekorteissa kuvataan häiriöiden toimenpiteet. Ajantasaiset tilannekortit ovat konkreettisia, käytännönläheisiä ja täsmällisiä. Viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen sekä kuntalaisten yhteistyön merkitys korostuu.

Varautumissuunnittelua johtaa ja valvoo kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja. Hallintojohtaja koordinoi häiriötilanteiden johtoryhmän toimintaa sekä on turvallisuuden ja rikoksen torjunnan yhdyshenkilö. Kaupungin kaikilla tasoilla laaditaan toimintamallit häiriötilanteisiin eli kuva uhkista on kaikilla tahoilla sama ja siten toimiala- ja toimintayksikkökohtaiset varautumissuunnitelmat osoittavat, miten asiat toteutetaan kullakin toimialalla ja toimintayksikössä. Kaikilla on yhteinen käsitys siitä, mitä toimenpiteitä kulloinkin

tarvitaan ja mitkä ovat käytettävissä olevat voimavarat ja resurssit. Toimintayksiköt varautuvat häiriötilanteisiin omilla varautumissuunnitelmillaan, kaupungin kiinteistöille tehdyillä pelastussuunnitelmilla, resursoinnilla ja harjoittelulla. Varautumisessa otetaan huomioon ulkoistetut palvelut. Pelastuslaitoksen tuki suunnittelussa on tärkeää. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje käsittelee osaltaan varautumista riskeihin.

Toimiala- ja toimintayksikkökohtaisten varautumissuunnitelmien yhteen sovittaminen on keskeistä, jotta häiriötilanteen aikana ei yllättäen törmätä epäselvyyksiin tai virheolettamiin muiden toimijoiden resursseista, toimintatavoista tai vastuista. Olettaminen on varautumisen pahin vihollinen.

1.3 Asiakirjojen julkisuus

Varautumisohje, Iisalmen kaupungin riskiarvio ja kriisiviestintäohje ovat julkisia.

Varautumisohjeen liitteenä oleva häiriötilanteista ilmoittamisohje sekä tilannekortit ovat salassapidettäviä julkisuuslain 24,1 § 8) kohdan perusteella, kuten myös kaupunginjohtajan päätös Iisalmen kaupungin häiriötilanteiden johtoryhmästä ja tiedotusryhmästä.

Toimiala- ja toimintayksikkökohtaisten suunnitelmien salassapidosta päättää sen laatija. Pyrkimyksenä on avoin ja julkinen menettely.

1.4 Turvallisuustilanteet

1.4.1 Normaaliolot, häiriötilanne ja poikkeusolot

Normaaliolot

Normaaliolot ovat yleensä vallitseva arkinen olotila, johon kuuluvat tavalliset häiriöt, tapaturmat, onnettomuudet, tulipalot ja satunnaiset sähkökatkot.

Häiriötilanne

Häiriötilanne on uhka tai tapahtuma, joka vaarantaa kaupungin elintärkeitä toimintoja ja jonka hallinta edellyttää viranomaisten ja muiden toimijoiden tavanomaista tiiviimpää yhteistoimintaa ja viestintää.

Häiriötilanteille on yhteistä, että ne

- ovat yleensä odottamattomia
- vaikuttavat voimakkaasti normaaliin toimintaan
- etenevät nopeasti ja vaativat nopeaa toimintaa

- aiheuttavat laajaa julkisuutta
- huonosti hoidettuna vahingoittavat mainetta

Poikkeusolot

Poikkeusolot ovat valmiuslain mukainen yhteiskunnan tila, jossa on niin paljon tai niin vakavia häiriöitä tai uhkia, että ne vaativat viranomaisten erityisiä toimivaltuuksia. Poikkeusoloja säätelee valmiuslaki ja valtioneuvosto toteaa maassa vallitsevan poikkeusolot. Tällöin valtioneuvoston asetuksella säädetään toimivaltuuksista. Asetus annetaan eduskunnan käsiteltäväksi.

Poikkeusoloihin varautumisessa korostuu yhteistyö Puolustusvoimien kanssa varausjärjestelyjen myötä. Henkilöstövaraukset päivitetään säännöllisesti Puolustusvoimien kanssa. Puolustusvoimien ajoneuvojen, työkoneiden ja tilojen varauksista poikkeusoloissa sovitaan erikseen. Toimialojen ja toimintayksikköjen on tärkeää ottaa varaukset huomioon omassa varautumissuunnitelmassaan.

Väestönsuojelu tarkoittaa poikkeusolojen aikana tapahtuvaa humanitaaristen tehtävien suorittamista. Väestönsuojelu koskee pelastustoimen ohella useita viranomaisia ja toimijoita.

Väestönsuojelutehtäviä ovat hälytystoiminta, evakuointi, suojista huolehtiminen, pimennystoimenpiteiden hoito, pelastustoiminta, lääkintähuolto mukaan lukien ensiapu ja hengellinen huolto, sammutustoiminta, vaarallisten alueiden tiedustelu ja merkitseminen, puhdistustoiminta ja vastaavat suojelutoimenpiteet, tilapäismajoituksen järjestäminen ja tarvikkeiden jakelu, osallistuminen hätätilanteessa järjestyksen palauttamiseen ja ylläpitämiseen tuhoalueella, välttämättömien julkisten palveluiden kiireinen kuntoon saattaminen, surmansa saaneista huolehtiminen, avustaminen elintärkeiden kohteiden säilyttämisessä sekä edellä mainittujen tehtävien edellyttämät lisätoimenpiteet, mukaan lukien muun muassa suunnittelu- ja järjestelytehtävät.

Pelastustoimen viranomaisten on huolehdittava niiden vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta.

Kaupunginvaltuusto voidaan poikkeusoloissa kutsua koolle välittömästi valmiuslain 108 § mukaisesti.

1.4.2 Perusvalmius, tehostettu valmius ja täysvalmius

Perusvalmiutta ylläpidetään normaalioloissa. Se edellyttää suunnitelma- ja toiminnallisia valmiuksia sekä ennakkojärjestelyjä.

Tehostetussa valmiudessa ylläpidetään tilannekuvaa ja jatkuvaa johtamis- ja häiriötilanneviestintävalmiutta sekä tehostetaan toimintaa resurssivaroituksin.

Täysvalmiudessa kaikki voimavarat on otettu käyttöön häiriön vaikutusten estämiseksi ja niistä selviytymiseksi. Tätä varten on perustettu häiriötilanteiden johto- ja tiedotusryhmät. Valmius ylläpidetään kaikkina vuorokauden aikoina. Varallaolo- ja sijaisjärjestelyt on suunniteltu etukäteen ja näissä on tärkeää ottaa huomioon osallistuvien perhetilanne lasten- ja omaishoitoinen sekä puolison työtilanne. Tarpeen mukaan kaupunginhallitus ja muut toimielimet kutsutaan koolle.

1.5 Kuntalaisen varautumisvelvollisuus eli kotivara

Kuntalaisilla tulee olla kotivara. 72 tunnin varautumissuosituksen mukaan jokaisessa kodissa pitää olla valmius selvitä itsenäisesti häiriötilanteessa ainakin kolme vuorokautta. Lisätietoja kotivarasta [72 tuntia - 72 tuntia](#)

Kotivaraan kuuluu sellaisia tarvikkeita, joita tarvitaan päivittäin, kuten vettä ja ruokaa. Kotivara ei ole erillinen hätävarasto, vaan tuotteita käytetään arjessa ja tilalle hankitaan uutta.

Kotivaratilanteita ovat esim.

- pitkittyneet sähkökatkot ja vesikatkot
- kauppaan ei pääse sairauden tai tapaturman takia
- liikenneyhteydet katkeavat
- tavaroiden jakeluhäiriö
- maksujärjestelmät eivät toimi

Kotivaraan kuuluu mm.

- vettä 6 litraa / asukas
- kannelliset astiat veden kuljettamista ja säilyttämistä varten
- helposti valmistettava ruoka
- paristoilla toimiva radio, taskulamppu ja paristoja
- varavirtalähde esim. puhelimen lataamista varten
- retkikeitin ja tulitikut sekä kynttilöitä

- käteistä rahaa
- välttämättömät lääkkeet ja joditabletteja
- hygieniatarvikkeet ja ensiaputarvikkeet
- käsisammutin / sammutuspeite

1.6 Turvallisuuskulttuuri

Turvallisuuskulttuurin perusta on jokaisen Iisalmen kaupungin työntekijän ja kuntalaisen asenne ja kyky toimia häiriötilanteessa. Verkostotoimintaa kehitetään jatkuvasti. Vuoropuhelu asukkaiden kanssa edistää ihmisten omaa vastuunottoa omaan turvallisuuteen.

Varautumissuunnittelussa otetaan huomioon viranomaisten ja peruspalvelujen tuottajien lisäksi elinkeinoelämä, järjestöt ja oppilaitokset.

1.7 Lainsäädäntö

Varautuminen perustuu kuntalakiin, valmiuslakiin ja pelastuslakiin sekä muuhun erityislainsäädäntöön.

Varautumista ohjaa mm. valtioneuvoston asetus pelastustoimesta, laki huoltovarmuuden turvaamisessa, laki puolustusvoimilta, valtioneuvoston päätös huoltovarmuuden tavoitteista, vesihuoltolaki ja sähkömarkkinalaki sekä laki hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista.

2. Iisalmen kaupungin elintärkeät toiminnot

2.1 Kaupungin johtaminen

Häiriötilanteessa Iisalmen kaupungin johtaminen turvataan. Häiriötilanteiden hallinta edellyttää oikea-aikaista ja joustavaa reagointia sekä tiivistä yhteistyötä johtamisen, tilannekuvan ja viestinnän välillä.

Johtamisen perusta

- selkeä johtovastuu, roolitus ja päätöksentekokyky
- ajantasainen tilannekuva

- kriisiviestintä
- yhteistoiminta muiden toimijoiden kanssa

2.2 Kaupungin talous, infrastruktuuri ja huoltovarmuus

Huoltovarmuuden perustavoitteena on kuntalaisten toimeentulon, talouselämän ja maanpuolustuksen kannalta välttämättömien taloudellisten toimintojen ja teknisten järjestelmien toimivuuden turvaaminen vakavissa häiriöissä. Huoltovarmuuskeskus koordinoi ja ylläpitää valtakunnallisesti huoltovarmuutta.

Kaupungin toiminnoissa turvataan

- energian tuotanto-, siirto- ja jakelujärjestelmät; polttoaine
- tieto- ja viestintäjärjestelmät, -verkot ja -palvelut
- finanssialan palvelut
- liikenne ja logistiikka; kuljetukset
- vesi- ja jätehuolto, puhdas vesi
- infrastruktuurin rakentaminen ja kunnossapito
- elintarvikehuolto
- terveydenhuolto ja peruspalvelut
- asiakirjojen ja arkistojen suojelu

2.3 Väestön toimintakyky ja palvelut

Väestön toimintakyky ja hyvinvointi turvataan ylläpitämällä keskeiset peruspalvelut.

Häiriötilanteissa kiireellisten palvelujen tarve korostuu, koska kriisit aiheuttavat lähes aina potilaita, sosiaalitoimen asiakkuuksia ja avun tarvetta. Ihmisten on saatava kaikissa tilanteissa toimintakyvyn ja hyvinvoinnin kannalta kiireelliset ja välttämättömät palvelut asuinpaikasta ja vuorokauden ajasta riippumatta. Keskeiset koulutuspalvelut turvataan varhaiskasvatuksesta korkea-asteelle.

2.4 Henkinen kriisinkestävyys

Henkinen kriisinkestävyys tarkoittaa yksilöiden, yhteisöjen ja yhteiskunnan kykyä kestää kriisitilanteiden aiheuttamat henkiset paineet ja selviytyä niiden vaikutuksilta. Hyvä henkinen kriisinkestävyys edistää kriiseistä toipumista.

Kansalaisten luottamus viranomaisten toimintaan sekä kansalaisten keskinäinen luottamus ovat olennainen osa henkisen kriisinkestävyyden ylläpitämistä.

Häiriön aikana väestön henkisen kriisinkestävyyden kannalta on tärkeää hallita stressitekijät ja pystyä ylläpitämään normaaliolojen arjen rakenteita. Yksilöt voivat kantaa vastuuta oman ja lähiyhteisön turvallisuuden edistämisestä. Järjestöillä on merkittävä rooli turvallisuuskulttuurin edistämisessä sekä kansalaisten aktivoinnissa oman ja lähiyhteisön turvallisuuden kehittämiseen. Henkistä kriisinkestävyyttä edistetään koulutuksella ja luotettavalla viestinnällä.

3. Riskienhallinta

3.1 Riskienhallinta normaalioloissa

Riskienhallinta tarkoittaa järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida ja hallita uhkia. Riskienhallinta on osa normaalia kaupungin toiminnan suunnittelua, seuranta- ja päätöksentekoa. Riskien arviointi kytkeytyy kiinteästi vuosittaiseen toiminnan suunnittelu- ja seuranta- ja raportointiprosessiin.

Kaupungin merkittävimmät riskit ja niiden hallinta kartoitetaan vuosittain talous- ja toimintasuunnitelmassa. Käytännössä Iisalmen kaupungin riskienhallinta toteutetaan Targetor-ohjelmassa. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeessa on tarkemmat määräykset.

Varautumiseen varaudutaan normaalioloissa huomioimalla tarpeet ostopalveluissa ja sopimusperusteisessa palvelutuotannossa.

Pelastuslaitos kouluttaa ja antaa tukea varautumissuunnittelulle.

3.2 Kustannukset ja hankinnat

Iisalmen kaupunki tekee häiriötilanteiden edellyttämiä hankintoja ja toimenpidekorttien avulla kartoitetaan hankintoja. Toimialat ja toimintayksiköt varautuvat hankintoihin omissa suunnitelmissaan.

3.3 Koulutus ja harjoitukset

Iisalmen kaupunki järjestää koulutusta ja harjoituksia työntekijöilleen yhteistyössä viranomaisten ja järjestöjen kanssa. Vain harjoiteltu suunnitelma on toimiva suunnitelma.

Asukkaille järjestetään varautumistilaisuuksia, kuten asukastilaisuuksia, turvallisuuskävelyitä,

turvallisuuskyselyitä.

Säännölliset yhteistoimintatilaisuudet alueen viranomaisten, keskeisten yritysten ja järjestöjen kanssa varautumisesta auttavat kaikkia osapuolia selventämään alueen uhkia, osaamista ja resursseja.

4. Häiriötilanteen hallinta

4.1 Häiriötilanteiden johtoryhmä

Häiriötilanteissa kaupungin toimintaa johtaa kaupunginjohtajan johdolla häiriötilanteiden johtoryhmä. Hallintosäännössä on häiriötilanteiden toimivaltuudet kaupunginjohtajalla ja kaupunginhallituksella.

Häiriötilanteiden johtoryhmään kuuluvat kaupunginjohtaja puheenjohtajana, hallintojohtaja koordinaattorina, dokumentoija sekä kaupunginjohtajan nimeämät jäsenet. Johtoryhmä kutsuu tarvittaessa asiantuntijoita. Kaupunginjohtajan sijaisena toimii hallintojohtaja.

Kaupunginjohtajan päätöksellä perustetaan häiriötilanteiden tiedotusryhmä johtoryhmän tueksi sekä operaatioryhmä sekä otetaan käyttöön kriisiviestintäohje.

Häiriötilanteissa kaupunginjohtaja ja johtoryhmä vastaavat toimenpiteistä ja ohjaavat voimavaroja ei toimialueille häiriötilanteen vaatimusten mukaisesti. Johtoryhmän kokouksissa kaupunginjohtaja tekee päätökset jäsenten esittelystä.

4.2 Kriisijohtaminen

Johtosuhteet, organisaatiot ja vastuunjako säilytetään häiriötilanteissa mahdollisimman muuttumattomina kaikissa tilanteissa.

Johtoryhmän kokouksista pidetään tarkkaa pöytäkirjaa ja tarpeen mukaan laaditaan erillinen toimenpidetaulukko. Johtoryhmällä on useita kokoontumispaikkoja häiriön luonteesta riippuen.

Toimielimet toimivat mahdollisuuksien mukaan kuten normaalioloissa ottaen huomioon kaupunginjohtajan toimivallan. Poikkeusoloissa valtioneuvosto voi asetuksella säätää toimielinten tehtävistä.

Kaupungin työyksiköt ottavat toiminnassaan huomioon häiriötilanteen edellyttämät vaatimukset. Toimialoilla voi olla omia johtoryhmiä, joiden toiminnasta on informoitava kaupunginjohtajaa ja häiriötilanteiden johtoryhmää.

4.3 Normaalista toimivallasta poikkeaminen ja raportointi

Hallintosäännössä kaupunginjohtajalla on toimivalta käyttää normaalista toimivallasta poikkeavaa päätösvaltaa kaupungin palvelujen turvaamiseksi ja tilanteen normalisoimiseksi välttämättömän syyn vuoksi. Kaupunginhallitus vahvistaa määrääjäksi kaupunginjohtajalle normaalista toimivallasta poikkeavan päätösvalan sekä lopettaa sen.

Välttämättömiä syitä ovat esimerkiksi henkeen ja terveyteen kohdistuvat uhat sekä elintärkeiden palveluiden keskeytymiseen, talouteen, kiinteistöihin, muuhun omaisuuteen tai ympäristöön kohdistuvat uhat, jotka aiheuttavat välittömän vaaran tai muun vakavan toiminnallisen tai taloudellisen riskin.

Kaupunginjohtajan on raportoitava päätökset kaupunginhallitukselle, jolla on otto-oikeus kaupunginjohtajan viranhaltijapäätöksistä.

4.4 Johtoryhmän kutsuminen

Johtoryhmän kutumisesta on annettu häiriötilanteista ilmoittamisohje. Johtoryhmän voi kutsua kaupunginjohtajan lisäksi mm. viranomaiset.

Häiriötilanteiden johtoryhmän toiminnan alkamisesta tiedotetaan kaupunginhallitusta, joka tekee lopullisen päätöksen häiriötilanteiden johtoryhmään siirtymisestä.

4.5 Häiriötilanteiden tukiryhmät

Ryhmien toiminta ja kokoonpano riippuu häiriön luonteesta. Ryhmien koolle kutuminen nopeasti ja toimintojen organisointi on tärkeää.

Tiedotusryhmä vastaa lähinnä viestinnän tarpeisiin. Tiedotusryhmään kuuluu päällikkö, kaksi vuorovastaavaa, tiedotusvastaava ja viestittäjiä.

Operaatioryhmä toimii väestönsuojelun ja pelastustoiminnan tukena mm. evakuoitotehtävissä. Ryhmään pyydetään vapaaehtoisia kaupungin työntekijöitä.

Tekninen toimiala vastaa raivausryhmistä.

4.6 Viestintä

Kaupungilla on kriisiviestintäohje.

Häiriötilanteessa avataan kaupungin verkkosivuille osio viestintään ja verkkosivujen kevytversio on myös käytettävissä. Viestinnässä varaudutaan tilanteisiin, joissa sähköä ei ole ja tietoverkot eivät toimi.

Jos verkkosivujen viestintä ei ole riittävä tai se on estynyt, Iisalmen kaupunki tiedottaa

- kaupungintalon ilmoitustaululla, Pohjolankatu 14
- Juhani Ahon koulun ja lyseon pääovissa ja keskustan ulkopuolella kaikkien koulujen pääovissa
- terveyskeskuksen ja aluesairaalan pääovien luona
- paikallisradioissa
- megafoneilla

Kaupungin puhelinvälitystä informoidaan häiriöstä ja annetaan ohjeet.

Medialle ja asukkaille välitetään oikeaa ja oikea-aikaista tietoa tapahtumista sekä ohjeita, joilla varmistetaan kuntalaisten turvallisuus. Kaupunki on hankkinut erillisen palvelupuhelimen käytettäväksi häiriötilanteissa kuntalaisten tiedottamiseen. Viestinnässä voidaan käyttää vaaratiedotteita, mitkä toimitetaan aina pelastus- tai poliisiviranomaisen kautta.

4.7 Tilannekortit

Tilannekortit ovat riskiarvion mukaisia riskejä varten etukäteen erikseen laaditut yksityiskohtaiset toimenpideluettelot sisältäen keskeiset yhteistoimintatahot.

Tilannekorteissa määritellään vastuutoimijat, johtoryhmän tehtävä, erityisjärjestelyt, evakuointi, kuntalaisten tiedottaminen, yhteistyö muiden toimijoiden, kuntien sekä elinkeinoelämän toimijoiden kanssa yhteyshenkilöineen. Järjestöjen, yhdistysten sekä seurakuntien resurssit kartoitetaan yhteistoimintaperiaatteet ja yhteyshenkilöt sopien.

4.8 Kriisibudjetti

Häiriötilanteen vaatiessa taloudellisia resursseja laaditaan lisämäärärahoista kriisibudjetti kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi. Tärkeimpien toimintojen ja väestönsuojelu-

organisaation tehokkaan työskentelyn turvaamiseksi varoja keskitetään ja vähemmän tärkeitä toimintoja supistetaan.

4.9 Kuntalaisten varoittaminen ja suojaaminen

Pelastuslaitos huolehtii alueellaan kuntalaisten varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa.

Normaalioloissa keskeisiä kuntalaisten suojaamisen keinoja ovat suojautuminen asuin- ja muihin sisätiloihin sekä evakuointi.

Evakuoinnilla tarkoitetaan pelastuslaitoksen johdolla tapahtuvaa väestön tai sen osan siirtämistä pois vaaran uhkaamalta alueelta ja sijoittamista turvalliselle alueelle sekä väestön elinedellytysten ja yhteiskunnan tärkeiden toimintojen turvaamista. Evakuointi on osa pelastustoimintaa. Suppeimmillaan evakuointi voi koskea esim. yhden talon asukkaiden ja laajimmillaan useiden kuntien ja vielä laajempien alueiden koko väestön siirtämistä. Evakuoinnit suunnitellaan kaikkia tilanteita varten ja tilanteesta riippuen tuotanto- ja kotieläimet sisältyvät evakuointiin.

Väestönsuoja on ensisijaisesti tarkoitettu väestön suojaamiseen sotilaallisen hyökkäyksen aikana. Väestönsuoja tulee voida ottaa käyttöön 72 tunnin kuluessa viranomaisen käskystä.

Evakuointisuunnitelma on laadittu.

4.10 Vuosikello

Iisalmen kaupungin organisaatio noudattaa vuosikelloa.

Tammikuu	häiriötilanteiden johto- ja tiedotusryhmän ja operaatioryhmän päivitys tilannekorttien yhteyshenkilöiden päivitys henkilövarausten päivitys / Puolustusvoimat
Helmikuu	häiriötilanteiden johtoryhmän kokoontuminen Päätetään harjoitukset ja teemat. Harjoitus voi olla palaveri tai Virve-puhelimen käyttö.
Maaliskuu	tiedotusryhmän kokoontuminen ja operaatioryhmän kontaktointi
Touko-marraskuu	Vuoden teema
Elokuu-syyskuu	toimiala- ja toimintayksikkökohtaiset suunnitelmien päivitykset sisältäen varaushankinnat seuraavan vuoden budjettiin. Tarkistetaan

Loka-joulukuu rakennusvaraukset.
 neuvottelu Puolustusvoimien kanssa kutsuntojen yhteydessä
 neuvottelu Pelastuslaitoksen ja muiden sidosryhmien kanssa

5. Lopuksi – YTS2017

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia YTS2017 korostaa valtion, kuntien, elinkeinoelämän ja järjestöjen merkitystä elintärkeiden toimintojen turvaamisessa. Toimijat luovat, ylläpitävät ja kehittävät omaa toimintakykyään. Lisäksi tarvitaan kuntien keskinäistä yhteistoimintaa sekä kuntien ja pelastuslaitoksen välistä yhteistyötä. Suunnittelussa korostuu vammaisten ja toimintarajoitteisten henkilöiden suojeleminen.

Vuonna 2022 päivitetään YTS 2022. Siinä otetaan huomioon koronaepidemia ja turvallisuusympäristön muutos.

6. Asiakirjat

Varautumisohjeen liitteenä ovat

1. Häiriötilanteista ilmoittamisohje, salassapidettävä
2. Tilannetietoisuuden muistilista, julkinen

Muut asiakirjat

1. Iisalmen kaupungin riskiarvio, julkinen
2. Kriisiviestintäohje, julkinen
3. Kaupunginjohtajan päätös häiriötilanteiden johtoryhmästä ja tiedotusryhmästä, salassapidettävä

Muuta aineistoa

1. Kunnan varautumisen johtaminen, Kuntaliiton julkaisu 2020
2. Opas kunnan viestintään kriisi- ja erityistilanteissa, Kuntaliiton julkaisu 2020
3. Pohjois-Savon pelastuslaitoksen alueellinen riskiarvio